Ulkoasiainvaliokunta

Keskiviikko 8.11.2023 klo 11.00—12.55

Läsnä
varapuheenjohtaja Sofia Vikman kok
jäsen Eva Biaudet r (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Vilhelm Junnila ps (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Antti Kaikkonen kesk (1, 2, 3, 4)
jäsen Atte Kaleva kok
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Johannes Koskinen sd (4, 5, 6, 7) (3 osittain)
jäsen Jarmo Lindberg kok (4, 5, 6, 7) (3 osittain)
jäsen Antti Lindtman sd (4) (3, 5 osittain)
jäsen Veijo Niemi ps (1, 2) (3 osittain)
jäsen Annika Saarikko kesk (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Jussi Saramo vas
jäsen Tytti Tuppurainen sd (4, 5, 6, 7) (3 osittain)
jäsen Sebastian Tynkkynen ps
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Timo Harakka sd
varajäsen Jenna Simula ps (4, 5, 6, 7) (3 osittain)
varajäsen Ville Skinnari sd (4) (3 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Tiina Larvala
valiokuntaneuvos Jonna Savola

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 12 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Valtioneuvoston selvitys: EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Kolumbian välinen kumppanuus- ja yhteistyösopimus

Valtioneuvoston E-selvitys E 44/2023 vp

Liiteasiakirja EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Kolumbian välinen kumppanuus- ja yhteistyösopimus

Ennakkokäsittely

Valiokunta hyväksyi kannanoton: Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024

Hallituksen esitys HE 41/2023 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024 ; A 4

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun loppuun.

Valiokunta suoritti asian yksityiskohtaisen käsittelyn.

Kpl 4: Ed. Kauman esityksestä päätettiin yksimielisesti muuttaa viimeinen virke seuraavaan muotoon: ”Toimintaympäristön osalta valiokunta kiinnittää myös huomiota Lähidän ajankohtaiseen tilanteeseen ja sen vaikutuksiin niin alueellisesti kuin globaalisti.”

Uusi kpl 5 a: Ed. Saramon esityksestä, ed. Kauman ja Tynkkysen täydennyksin päätettiin yksimielisesti lisätä lausuntoon uusi kappale: ”Geopoliittiset ja geotaloudelliset jännitteet ovat lisääntyneet maailmanlaajuisesti. Maailma on murroksessa ja niin liittolaissuhteet kuin keskinäisriippuvuudet ovat muutoksessa. Sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän ja sen keskiössä olevan YK-järjestelmän aseman vahvistamisen tulee jatkossakin olla yksi Suomen ulkopolitiikan kulmakivi.”

Kpl 16: Ed. Skinnarin esityksestä päätettiin yksimielisesti lisätä kappaleen loppuun uusi virke: ”Valiokunta pitää selvitystä kiireellisenä”.

Kpl 17: Ed. Tynkkysen esityksestä, ed. Koskisen täydennyksin päätettiin yksimielisesti poistaa kappaleen viimeinen virke ja korvata se seuraavalla virkkeellä: ”Suomen vienninedistämisresursseja on tarpeen nostaa pitkällä aikavälillä vertailukelpoiselle tasolle muiden Pohjoismaiden kanssa”.

Ed. Saramo esitti kappaleen loppuun uuden virkkeen lisäämistä: ”Vienninedistämisen ja laajemmin kauppa- ja investointipolitiikan tulee muodostaa johdonmukainen kokonaisuus muun ulkopolitiikkamme ja etenkin kehitysyhteistyön kanssa, ja ihmisoikeusperustaisuuden, oikeusvaltiokehityksen ja kestävän kehityksen tulee ohjata kaikkia Suomen taloudellisia ulkosuhteita.” Esitys raukesi kannattamattomana.

Kpl 18: Ed. Tynkkysen esityksestä, ed. Kaikkosen ja Koskisen täydennyksin päätettiin muuttaa ensimmäisen virke muotoon: ”Ulkoasiainvaliokunta korostaa kehityspolitiikan merkitystä osana Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.”

Kpl 22: Ed. Kauman esityksestä päätetiin yksimielisesti poistaa toisesta virkkeestä sana ”jatkuvaa”.

Ed. Saramo esitti lisättäväksi 4. virkkeen jälkeen seuraavaa tekstiä: ”Näitä kirjauksia voi pitää ongelmallisina ja monitulkintaisina. Suomi tekee yhteistyötä monien maiden kanssa, jotka eivät ole johdonmukaisesti sitoutuneet monenkeskiseen sääntöpohjaiseen järjestelmään ja kansainväliseen oikeuteen, ja hallitus mitä ilmeisimmin aikoo toimia näin myös jatkossa. Toisaalta kehitysyhteistyön yhtenä päätarkoituksena on edistää vuoropuhelua ja keskinäistä ymmärrystä ja saattaa eteenpäin Suomen kehitysyhteistyön ja laajemmin ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustavoitteita. Tarve tällaiselle toiminnalle on olemassa siitä huolimatta, ettei jonkin maan hallitus toimi kaikilta osin haluamallamme tavalla esimerkiksi kansainvälisen oikeuden suhteen. Erityisesti kansalaisyhteiskuntien tukeminen autoritaarisissa yhteiskunnissa kehitysyhteistyön keinoin on tärkeää.” Esitys raukesi kannattamattomana.

Kpl 23: Ed. Tynkkynen, ed. Kauman tukema esitti kappaleen poistoa. Äänestettäessä kappaleen poistaminen voitti äänin 9-8, tyhjiä 0.

Ed. Koskinen, ed. Tuppuraisen kannattamana esitti kappaleen sisällyttämistä lausuntoon ja lisäksi sen täydentämistä lisäämällä kappaleen loppuun uusi seuraavansisältöinen virke: ”Valiokunta pitää perusteltuna pitää kehitysrahoituksen taso lähempänä vakiintunutta tasoa ja lisätä 50 miljoonaa euroa vuoden 2024 kehitysyhteistyömäärärahoihin.” Äänestettäessä kappaleen poisto voitti äänin 9-6, tyhjiä 2.

Kpl 24: Ed. Skinnarin esityksestä päätettiin yksimielisesti lisätä kappaleen viimeisen virkkeen jälkeen uusi seuraavansisältöinen virke: ”Valiokunta painottaa myös eurooppalaisen yhteistyön syventämistä.”

Ed. Saramon esityksestä, ed. Koskisen täydennyksin päätettiin yksimielisesti lisätä kappaleen loppuun uusi virke: ”Kaikkea kehitysrahoitusta ja sen onnistuneisuutta suhteessa kestävän kehityksen tavoitteisiin tulee arvioida johdonmukaisin ja avoimin prosessein.”

Kpl 25: Ed. Kauman esityksestä päätettiin yksimielisesti poistaa kappaleen lopusta seuraava: ”…vuodelle 2024 Norjan julkisen kehitysyhteistyön määrärahaesitys on 4,8 mrd. euroa, Ruotsin 4,8 mrd. euroa ja Tanskan 2,7 mrd. euroa.”

Ed. Saramo esitti kappaleen loppuun seuraavaa lisäystä: ”Hallituskaudella kehitysyhteistyön bruttokansantulo-osuus tippuu nykytiedon perusteella yhtä alas kuin Sipilän hallituskauden heikoimpana vuonna 2018. Suomi ajautuu yhä kauemmas 0,7 prosentin tavoitteesta, johon kaikki eduskuntapuolueet yhtä lukuun ottamatta sitoutuivat viimeksi viime hallituskaudella. Jättileikkaukset merkitsevät väistämättä Suomen kehitysyhteistyön vaikuttavuuden ja Suomen kansainvälisen vaikutusvallan heikkenemistä. Valiokunta katsookin, että kehitysyhteistyörahoitusta tulee kasvattaa, jotta kuljemme kohti 0,7 % tavoitetta.” Esitys raukeni kannattamattomana.

Kpl 26: Ed. Kauman esityksestä, ed. Koskisen ja Tynkkysen täydennyksin muokattiin kappaleen loppu muotoon ”…bktl-tason seuranta.”

Kpl 28: Ed. Tynkkynen ed. Kauman tukemana esitti kappaleen poistamista lausunnosta. Ed. Koskinen, ed. Tuppuraisen tukemana esitti sen sisällyttämistä lausuntoon. Äänestettäessä kappaleen poisto voitti äänin 9-8, tyhjiä 0.

Kpl 32: Ed. Tynkkynen ed. Kauman tukemana esitti toiseksi viimeisen virkkeen muokkaamista muotoon: ”Ulkoasiainvaliokunta toteaa, että järjestökentässä tehdään Suomen kansainvälisiin sitoumuksiin ja velvoitteisiin liittyvää tiedotustyötä” sekä viimeisen virkkeen poistamista. Ed. Koskinen ed. Tuppuraisen tukemana esitti kappaleen säilyttämistä lausunnossa ja kappaleen loppuun lisättäväksi seuraavaa virkettä: ”Valiokunta esittää, että valtiovarainvaliokunta selvittää mahdollisuudet säilyttää määrärahataso ennallaan vuoden 2023 tasolla.” Äänestettäessä ed. Tynkkysen esitys voitti äänin 9-8, tyhjiä 0.

5. Eurooppa-neuvosto 26.-27.10.2023

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 68/2023 vp

EUN-raportti EUN 68_Eurooppa-neuvosto 26-271023_raportti

Raportointi

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- pääministeri Petteri Orpo
- osastopäällikkö, EU-asioiden valtiosihteeri Jari Luoto, valtioneuvoston kanslia
- Eurooppa-asioiden alivaltiosihteeri Jori Arvonen, valtioneuvoston kanslia
- erityisavustaja Tuomas Tikkanen, valtioneuvoston kanslia
- diplomaattiavustaja Marja Koskela, valtioneuvoston kanslia

Merkittiin selvitys saaduksi.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

Merkittiin, että kokous ei enää ollut päätösvaltainen.

6. Muut asiat

-

7. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on torstaina 9.11. HUOM! klo 11.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Tiina Larvala